

Indbetalingerne sker ofte sammen med varetagelse af andre tilknyttede funktioner, f.eks. udstedelse af erklæringer, godkendelser, legitimationspapirer eller udlevering af effekter. Af hensyn til at få den samlede opgave løst enkelt, effektivt og billigt åbner lovforslaget også mulighed for, at sådanne opgaver, som naturligt knytter sig til betalingen, tillige kan løses af en fælles administration.

Overgang til elektroniske løsninger

Konsulentfirmaet KPMG har for Finansministeriet gennemført en analyse af den offentlige betalingsforvaltning og hermed potentialet for yderligere effektivisering ved en bedre offentlig udnyttelse af de elektroniske løsninger på markedet.

Udover de umiddelbare ind- og udbetalinger omfatter betalingsforvaltning f.eks. kreditfaktureringsprocessen, tilknyttet information samt rykkerskrivelser. Tilknyttet information er den information, som er nødvendig for at identificere betalingen (f.eks. angivelse af momsgrundlag) eller information, som den offentlige myndighed i øvrigt definerer som tilknyttet betalingen.

Konsulentfirmaet konkluderer, at de teknologiske muligheder for at overgå til elektroniske løsninger for offentlige myndigheder er til stede. Der er tale om både stor bredde og dybde i markedets produkttilbud.

Det fremgår, at der er et stort effektiviseringspotentiale på *andre* dele af forvaltningsprocesserne, som ikke umiddelbart påvirkes af NemKonto og kontantkasser. Det vedrører for eksempel kreditfaktureringsprocessen, hvor der i det offentlige skønnes at være mindst 18 mio. stykker årligt med en gennemsnitlig håndteringsomkostning på 54 kr. pr. faktura. Der kan opnås betydelige besparelser ved en mere effektiv forvaltning med brug i højere grad af elektroniske løsninger.

Der er i dag store forskelle i udnyttelsesgraden af de teknologiske muligheder blandt de offentlige myndigheder. Der kan peges på en række forklaringer.

For det første tilskrives vaner og traditioner i bred forstand en stor betydning som forklaring på en manglende udnyttelse af de teknologiske muligheder hos nogle myndigheder.

For det andet kan utilstrækkelig viden (kritisk masse) hos den enkelte myndighed samt størrelsen af forvaltningen (manglende stordriftsfordele) også udgøre en barriere for udnyttelse af de teknologiske muligheder.

For det tredje er det en forudsætning for at opnå en effektiv betalingsforvaltning, at betalers og modtagers adfærd koordineres. Den offentlige myndigheds res-

sourceforbrug på forvaltningsopgaven afhænger også af modpartens adfærd.

Det er vurderingen, at en offentligretlig regulering med krav om overgang til elektroniske løsninger og begrænsning af de manuelle processer kan være en hensigtsmæssig måde at fremme udnyttelsen af de teknologiske muligheder i det offentlige. Den offentligretlige regulering kan suppleres af andre instrumenter, f.eks. oplysning, økonomiske incitamenter samt bedre privatretlige aftaler. Ingen af disse alternative instrumenter vurderes at kunne bidrage med samme effektiviseringsresultat og hermed ressourcebesparelse som en offentligretlig regulering, hvorfor de udgør supplement, men ikke alternativer.

Den offentligretlige regulering kan endvidere komme til at tjene som forbillede og standardskabende i forhold til effektivisering af den samlede betalingsforvaltning – også i forhold til den private sektor, hvor virksomhederne ofte står i tilsvarende dilemma.

III. Gældende ret

Lovgivningen indeholder ikke i dag regler, som direkte regulerer, på hvilken måde offentlige myndigheder skal foretage udbetaling af pengebeløb til borgere og virksomheder m.v.

§ 8 i lov om Danmarks Nationalbank, lov nr. 116 af 7. april 1936 med senere ændringer, bestemmer, at de af banken udstedte pengesedler »er lovligt betalingsmiddel mand og mand imellem samt ved ind- og udbetalinger, der foregår ved offentlige kasser«. Bestemmelsen regulerer imidlertid ikke, hvordan udbetalinger fra offentlige myndigheder skal ske.

Gældslovens § 3 bestemmer, at betaling skal ske på kreditors bopæl eller forretningssted. Reglen antages – medmindre andet følger af anden lovgivning – at gælde al pengeskuld og således også udbetaling fra det offentlige til borgere eller virksomheder. Heller ikke denne regel bestemmer, hvordan betalingen skal erlægges, men forudsætter, at omkostningerne ved at gennemføre en betalingstransaktion påhviler debitor.

I praksis udbetales mange pengebeløb fra det offentlige til borgerne som »konto-til-konto« overførsler, jf. afsnit II ovenfor. På visse områder finder der stadig udbetaling sted i form af kontanter eller checks. Det gælder f.eks. i forhold til visse sociale ydelser. Som nævnt findes der imidlertid ingen bestemmelser i lovgivningen om, at udbetaling fra det offentlige inden for et bestemt forvaltningsområde skal ske kontant. Den gældende praksis om udbetaling af pengebeløb i form af kontanter eller checks inden for visse forvaltningsområder vil derfor kunne ændres administrativt.